

9 במרץ 2026

לכבוד

ח"כ ישראל כץ - שר הביטחון
ח"כ בצלאל סמוטריץ' - שר האוצר
ח"כ שר הפנים – משה ארבל
מר עידן מועלם - מנהל רשות מקרקעי ישראל

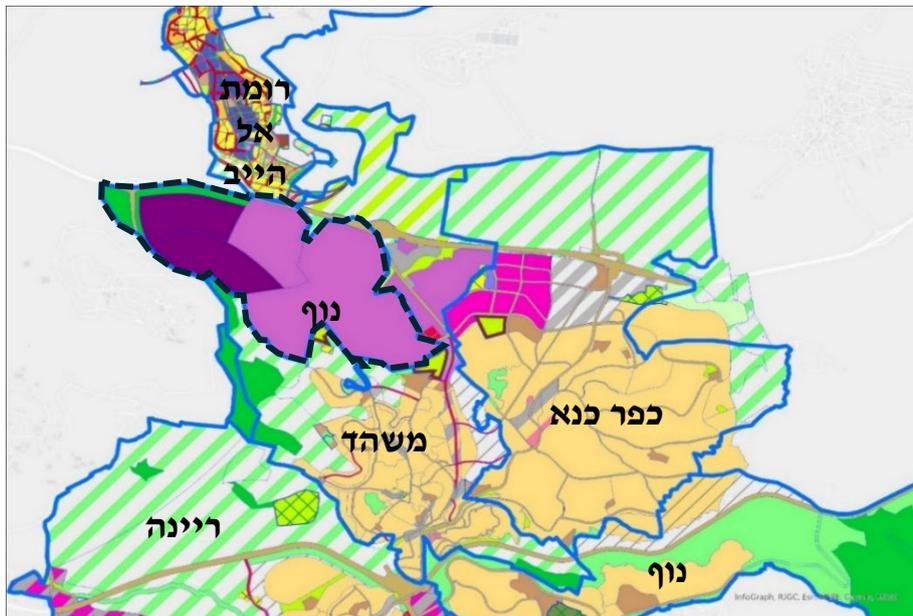
שלום רב,

הנדון: התנגדות להעתקת מפעלים ביטחוניים לאזור התעשייה ציפורית

המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי – מעל"א מבקש להביע התנגדות למהלך העתקת מפעלים ביטחוניים לאזור התעשייה ציפורית, וזאת נוכח השלכותיו התכנוניות, הסביבתיות, הבטיחותיות והחברתיות על היישובים והרשויות הסמוכות: משהד, כפר כנא, ריינה ומועצה אזורית אלבטוף (רומת אל-הייב).

על פי הפרסומים¹, המדינה מקדמת מהלך רחב של פינוי מתקנים ביטחוניים וצבאיים מאזורים עירוניים במרכז הארץ, במסגרת **הסכם שוה"ם 4**², במטרה לשחרר קרקעות לפיתוח אזרחי. מהלך זה מבוסס על תפיסה תכנונית ברורה: הוצאת שימושים ביטחוניים ממרקמים עירוניים צפופים והפניית הקרקע לפיתוח מגורים ותעסוקה.

גם אם המיקום המוצע מצוי בתחום אזור תעשייה קיים, יש לבחון את השלכותיו המרחביות הרחבות. אזור התעשייה ציפורית ממוקם בסמיכות גבוהה למרקמי מגורים של יישובים סמוכים (מפה 1), ולכן מיקום שימושים ביטחוניים במקום זה אינו סוגיה מוניציפלית של נוף הגליל בלבד. בהקשר זה מתחדדת גם שאלת העקביות בעקרונות התכנון הארציים: **אין זה סביר כי שימושים ביטחוניים המוצאים ממרכזי אוכלוסייה צפופים במרכז הארץ בשל צורכי פיתוח עירוני ימוקמו מחדש בסמיכות למרקמי מגורים אחרים בפריפריה.**

מפה 1 אזור התעשייה ציפורית - נוף הגליל (מסומן בקו שחור מקוקו), הנושק לאזורי מגורים ושטחים חקלאיים ביישובים משהד, כפר כנא, ריינה ורומת אל-הייב.

¹ למשל: כתבה ב-Mako על פינוי מחנות לטובת בניית אלפי יחידות דיור.
² כתבה ב-Ynet על הסכם שוה"ם 4.

אזור התעשייה ציפורית אינו אזור מבודד, מדובר במרחב המשיק פיזית ותפקודית ליישובים ולרשויות הסמוכות המתמודדות זה שנים עם מחסור חמור בעתודות קרקע לפיתוח, מגבלות תכנוניות וצפיפות גוברת. מיקום מפעלים ביטחוניים משמעותיים באזור זה עלול:

- להגביל את התפתחות היישובים, לייצר מגבלות תכנוניות ארוכות טווח המשפיעות על הרחבת כתם הפיתוח של היישובים
- להשפיע על איכות הסביבה, על בריאות ובריאות ובריאות הציבור
- לחזק דפוס של העתקת שימושים רגישים מהמרכז אל הפריפריה

מהלך בעל משמעות ארצית מחייב בחינה מרחבית כוללת, שקיפות מלאה, שיתוף אמיתי של כלל הרשויות המושפעות ושמירה על עקרונות השוויון בין יישובים. תכנון אחראי אינו יכול להתקדם תוך העמקת פערים מרחביים קיימים.

בהתאם למסלולי התכנון הייחודיים החלים על מתקנים ביטחוניים, הכוללים מנגנוני אישור ייעודיים, מתחייבת הקפדה יתרה על שקיפות תכנונית והצגת מלוא המידע הרלוונטי לרשויות המקומיות הסמוכות. ככל שמדובר במתקנים בעלי היבטים תעשייתיים או סיכונים, יש להבטיח בחינה מקצועית של השפעות סביבתיות ובריאותיות והנגשת ממצאיה לגורמים המושפעים.

אנו קוראים לעצור את קידום המהלך במתכונתו הנוכחית, לקיים דיון ציבורי ותכנוני רחב הכולל את הרשויות המקומיות הסמוכות, ולבחון חלופות מיקום שאינן פוגעות בעתודות הפיתוח של יישובים סמוכים.

בכבוד רב,

ד"ר סאמר סויד – מנכ"ל

אדר' הייא זעאתרה – אדריכלית ומתכנתת חברתית

המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי – מעל"א

העתקים:

- חברי הכנסת
- ראשי הרשויות: נוף הגליל, ריינה, משהד, כפר כנא, מ"א אלבטוף.